

**UCHWAŁA NR XXXIX/236/14
RADY GMINY NOWOSOLNA**

z dnia 29 stycznia 2014 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Nowosolna
na lata 2014-2016**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 poz. 594, poz. 645, poz. 1318) oraz art. 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135, poz. 154, poz. 866) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Nowosolna na lata 2014-2016 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowosolna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2014 r.

Przewodniczący Rady
Gminy Nowosolna

Janina Wlazło

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Nowosolna na lata 2014-2016

I. Wstęp

Rodzina to najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo.

Grupa ta jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, zapewniającym prawidłowy i harmonijny rozwój wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Rodzina przygotowuje młode pokolenie do życia w społeczeństwie i stanowi w życiu dziecka pierwsze i naturalne środowisko wychowawcze.

Jest podstawową formą opieki nad dzieckiem od jego urodzenia aż do uzyskania przez nie samodzielności. To właśnie tu dziecko zdobywa doświadczenia społeczne, uczy się określonych norm i wzorców postępowania, rozwija swoją osobowość i psychikę. Nic nie jest w stanie zastąpić ani wyręczyć rodziny w procesie tworzenia bezpośrednich, indywidualnych, osobistych związków i relacji, które są niezbędne do zaspokajania potrzeby miłości, przynależności i szacunku.

Rodzice są pierwszymi opiekunami i wychowawcami, stąd ich tak ogromny wpływ na późniejsze zachowanie potomstwa. To oni ponoszą odpowiedzialność za zaspokajanie potrzeb dziecka, dotyczy to przede wszystkim potrzeb emocjonalnych i materialnych. Obowiązkiem gminy jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.

Współczesna rodzina styka się z wieloma problemami w codziennym funkcjonowaniu takimi jak: alkoholizm, bezrobocie, przemoc, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Prowadzą one do dysfunkcji i dezorganizacji życia rodzinnego. Niemożność poradzenia sobie z istniejącymi, często powiązаныmi ze sobą problemami powoduje konieczność podjęcia działań pomocowych. Włączania się w życie rodzinne instytucji takich jak: ośrodek pomocy społecznej, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zespół interdyscyplinarny, policja, służba zdrowia, asystenci rodziny, kuratorzy, kościół i organizacje pozarządowe pozwoli lepiej funkcjonować rodzinie. Zamiast zastępować rodzinę w wypełnianiu jej funkcji należy ją najpierw wspierać, aby mogła prawidłowo samodzielnie funkcjonować. Stąd też założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowosolna na lata 2014-2016, zwanego dalej Programem jest wsparcie rodziny naturalnej w jej własnym środowisku na etapie pierwszego kryzysu i trudności w wywiązywaniu się z zadań wobec dziecka.

II. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań

Realizacja polityki wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się na poniższych aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 788 z późniejszymi zmianami)
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. z 2013, poz. 135 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późniejszymi zmianami)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356)

6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124)
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.)

III. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Nowosolna

Na dzień 31 grudnia 2012 r. gminę zamieszkiwało 4198 osób, a na dzień 31.12.2013 roku 4298 osób. Na przestrzeni lat liczba mieszkańców utrzymywała się na podobnym poziomie, z minimalną tendencją wzrostową. Z danych Urzędu Gminy Nowosolna wynika, że na terenie gminy funkcjonuje 1384 gospodarstw domowych. W rodzinach tych zamieszkuje 416 dzieci w wieku do lat 7, 316 dzieci w wieku 8-13 lat i 259 dzieci powyżej 13 roku życia.

Większość mieszkańców samodzielnie radzi sobie z rozwiązywaniem własnych problemów, pozostali 9,15 % korzystają ze wsparcia instytucji na rzecz rodziny. Nasilenie występowania problemów wiąże się z bezrobociem.

Z analizy danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy Łódź- Wschód wynika, że status osoby bezrobotnej bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 175 osób. Z bezrobociem bardzo ściśle wiąże się czynnik ubóstwa osób i rodzin.

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ (stan na 31.XII.2012)

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Ogółem	3 932	4 083	4 198
Kobiety			
Ogółem	2 015	2 093	2 156
Wiek 0-17	405	418	446
Wiek produkcyjny	1 241	1 285	1 307
Wiek emerytalny	369	390	403
Mężczyźni			
Ogółem	1 917	1 990	2 042
Wiek 0-17	394	422	447
Wiek produkcyjny	1 250	1 268	1 271
Wiek emerytalny	273	300	324
Rynek pracy			
Bezrobotni ogółem	130	131	175
Bezrobotni długotrwale ogółem	31	45	61
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	31	31	31

Źródło: Urząd Gminy Nowosolna, Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna Powiatowy Urząd Pracy Łódź- Wschód

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna wynika, że najczęstszymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo lub bezrobocie.

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Ubóstwo			
Liczba rodzin	39	45	57
Liczba osób w rodzinach	104	120	153

Bezrobocie			
Liczba rodzin	38	37	56
Liczba osób w rodzinach	110	109	162
Niepełnosprawność			
Liczba rodzin	36	34	42
Liczba osób w rodzinach	115	94	117
Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba rodzin	10	14	9
Liczba osób w rodzinach	41	41	28
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych			
Liczba rodzin	15	20	20
Liczba osób w rodzinach	69	79	83
Alkoholizm			
Liczba rodzin	18	15	21
Liczba osób w rodzinach	49	44	58
Potrzeba ochrony macierzyństwa			
Liczba rodzin	15	15	14
w tym: wielodzietność			
Liczba rodzin	10	12	11

Z analizy dokumentów Ośrodka Pomocy Społecznej wynika także, że część rodzin boryka się z problemem prawidłowej opieki nad dziećmi oraz zjawiskami temu towarzyszącymi tj. alkoholizmem, przemocą czy bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Niezrealizowane potrzeby w rodzinie prowadzą do wielu niekorzystnych sytuacji rzutujących na funkcjonowanie dziecka, a jego rodziców zmuszają niekiedy do zabezpieczenia dziecka i umieszczenia go poza rodziną.

Według danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynika, że na terenie gminy Nowosolna 3 rodziny sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi (2 rodziny spokrewnione z dzieckiem i 1 rodzina niezawodowa). Na terenie gminy nie ma zawodowych rodzin zastępczych. Do końca 2012 r. w rodzinach zastępczych przebywało na terenie gminy 3 dzieci, a od 2013 r. 4 dzieci.

IV. Misja

Niniejszy Program skupia się przede wszystkim na wsparciu dla rodzin poprzez pomoc społeczną i instytucje wspierające. Zadania Programu zakładają działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego, poprawę jakości życia rodzin i dzieci, jak również podejmowanie interwencji i objęcie opieką dzieci w sytuacjach zagrożenia ich dobra i bezpieczeństwa. Wypracowany Program jest propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań na rzecz mieszkańców gminy Nowosolna.

V. Cele Programu

CEL GŁÓWNY :

Tworzenie warunków umożliwiających realizowanie wspólnej polityki na rzecz wzmocnienia rodziny.

CELE SZCZEGÓŁOWE :

Promowanie wartości rodziny.

Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

Wdrażanie skutecznych programów zapobiegających kryzysowi w rodzinie i umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej.

Wspomaganie aktywności edukacyjno-społecznej dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych bezrobociem, ubóstwem i społeczną marginalizacją.

Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny.

VI. Realizatorzy i partnerzy Programu

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna (OPS)

Urząd Gminy (UG)

Placówki Oświatowe

Komenda Powiatowa Policji powiatu łódzkiego wschodniego (Policja)

Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich w Łodzi (kuratorzy)

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koluszkach (PPP)

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

Zespół Interdyscyplinarny (ZI)

Zakłady Opieki Zdrowotnej (ZOZ)

Stowarzyszenia i Organizacje Pozarządowe (NGO, Parafie)

Szczegółowy harmonogram działań, wykaz zadań i podmiotów odpowiedzialnych za realizację:

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	ZESPÓŁ/PARTNERZY ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ/CZAS REALIZACJI
Promowanie wartości rodziny	środowiskowe „spotkania rodzin” organizowane przez instytucje gminne i pozarządowe (imprezy integracyjne, Wigilijne, Wielkanocne, pikniki rodzinne)	placówki oświatowe OPS w ramach projektu „Integracja społeczna zielonym światłem dla bezrobotnych w Gminie Nowosolna”/cyklicznie w latach 2014-2016
	umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych (imprezy z okazji Dnia Babci i Dziadka, Dzień Seniora, wspólne kolędowanie)	przedszkola, szkoły, parafie/ corocznie w latach 2014-2016
	tworzenie lokalnych koalicji na rzecz rodziny- spotkania integracyjne (Dzień Dziecka, Dożynki Gminne, parafia, Tour de Kalonka)	sołtysi, radni, UG, społeczność lokalna, parafie/ corocznie w latach 2014-2016
	animowanie kampanii promocyjnych na rzecz umacniania wartości rodziny- happeningi, konkursy plastyczne	Placówki oświatowe, GPRPA/cyklicznie w latach 2014-2016
Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu	konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców	Psychologowie i pedagodzy szkolni, PPP/ w zależności od potrzeb
	opracowanie i wdrażanie programów profilaktyczno-edukacyjnych, zdrowotnych dla rodzin i dzieci	Szkoły, GPRPA, gmina/cyklicznie w latach 2014-2016
	rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, OPS, kuratorzy, Policja/ proces ciągły 2014-2016
	kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi	Placówki oświatowe, parafie, OPS/ /proces ciągły w latach 2014-2016

	zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny	OPS, kuratorzy sądowi/ /proces ciągły w latach 2014-2016
Wdrażanie skutecznych programów zapobiegających kryzysowi w rodzinie i umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej	wspieranie rozwoju placówek ukierunkowanych na pomoc rodzinie w syt. kryzysowych	UG, wolontariat/ całorocznie w latach 2014-2016
	wspieranie działań wychowawczych na rzecz dzieci z rodzin niepełnych- organizowanie wypoczynku letniego, warsztaty plastyczne i muzyczne dla dzieci, turnieje sportowe	OPS, UG, GPCKiE, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, parafie/ całorocznie w latach 2014-2016
	Ochrona rodzin przed zagrożeniami i uzależnieniami poprzez edukację publiczną i współpracę z mediami-artykuły w prasie lokalnej, konkursy plastyczne, happeningi, pogadanki w szkołach	UG, placówki oświatowe, Policja, GKRPA/ całorocznie w latach 2014-2016
	realizacja programów profilaktyczno-terapeutycznych na rzecz rodzin dysfunkcyjnych	placówki oświatowe, świetlicę środowiskową, GPCKiE, terapeuci/ całorocznie w latach 2014-2016
	inicjowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	OPS, UG, PUP/ całorocznie w latach 2014-2016
Wspomaganie aktywności edukacyjno-społecznej dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych bezrobociem, ubóstwem i społeczną marginalizacją	wspomaganie środowisk poprzez programowanie i wspieranie infrastruktury sprzyjającej właściwemu rozwojowi dzieci i młodzieży- programy profilaktyczne, zwiększenie liczby specjalistów, psychologów, pedagogów	Zakłady Opieki Zdrowotnej, UG, świetlice środowiskowe/ całorocznie w latach 2014-2016
	wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym- warsztaty dla rodziców, pogadanki, konkursy i zajęcia pozaszkolne	UG, placówki oświatowe, Policja, GPRPA/ całorocznie w latach 2014-2016
Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny	wspieranie ogólnych działań różnych podmiotów w zakresie tworzenia kompleksowych programów na rzecz rodziny	UG, OPS, GPRPA/ całorocznie w latach 2014-2016
	opracowywanie i wspieranie programów umożliwiających powrót dziecka z zastępczych form opieki do rodziny naturalnej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, stowarzyszenia, OPS, kuratorzy sądowi/ całorocznie w latach 2014-2016
	rozwijanie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwolaniu potencjału intelektualnego, twórczego, organizacyjnego i społecznego ludzi młodych- inicjatywy lokalne, spotkania integracyjne, rozwój wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej, imprezy sportowe	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, UG, GPCKiE/ całorocznie w latach 2014-2016

VII. Adresaci Programu

Program skierowany jest do członków rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodzin, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

VIII. Czas realizacji Programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2014-2016.

Jest to dokument otwarty, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnianiu przez Radę Gminy.

IX. Określenie spodziewanych rezultatów

- 1) Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów głównych i szczegółowych.
- 2) Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Programie.
- 3) Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.
- 4) Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.

- 5) Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
- 6) Zmiana postaw społecznych.
- 7) Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- 8) Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.
- 9) Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

X. Źródła finansowania Programu

W realizacji działań programowych stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonywanie założonych zadań. Szczególne znaczenie ma tu wkład finansowy, który pozwala na zaangażowanie środków pochodzących z różnych źródeł:

- budżet gminy;
- środki Unii Europejskiej;
- inne fundusze, programy.

Trudno wskazać kwoty środków finansowych związanych z realizacją programu, gdyż są one ze wszystkich wymienionych źródeł, przyznawane corocznie i w różnej wysokości. Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane w cyklu rocznym, po uzyskaniu informacji o wielkości środków przyznanych na dany rok. Na realizację programu w 2014 roku w budżecie gminy przewidziano kwotę 16.800,00 zł

XI. Monitoring

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest jego koordynacja, monitorowanie i ocena realizacji. Monitoring Programu umożliwi wgląd w realizację działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących.

Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie Programu. Ocena działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu. Ocena końcowa, która zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji Programu pozwoli określić wszystkie uzyskane rezultaty oraz wskazać te, które ułatwiały bądź utrudniały jego realizację. Program koordynowany będzie przez pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

XII. Podsumowanie

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym skutkom. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin dysfunkcyjnych. Niezbędna jest ścisła współpraca i komunikacja pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego systemu komplementarnych działań wpływających na poprawę sytuacji dzieci i rodzin w gminie. Tak rozumiany Program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie takiego systemu.